

MANOLO GARCÍA

'L'espill de la imatge', història d'una exposició

A la sala d'exposicions de Caja Duero, a Salamanca, acaba d'inaugurar-se una exposició històrica sobre el retrat. Es diu "Els espills de la imatge" i porta com a subtítol "Una història del retrat en Espanya (1900-2000)". Gràcies a aquesta iniciativa d'uns joves fotoperiodistes castellans podem veure un panorama de l'ús del llenguatge fotogràfic del retrat al llarg del segle XX. I aquest discurs permet, així mateix, veure les aportacions a la història fotogràfica i artística del retrat dels artistes i fotògrafs catalanoparlants, és a dir, catalans, mallorquins i valencians.

La presència qualitativa i quantitativa dels artistes de la Mediterrània fa possible, per primera vegada, situar en el context espanyol la sensibilitat particular dels artistes que han manipulat la fotografia i dels fotògrafs que han desenvolupat el retrat al llarg del segle XX.

El pictorialisme fotogràfic dels anys vint té protagonistes fotogràfics importants, a la nostra contornada, com Joan Vilatovà, Vicent Peydró, Martínez Sanz, etc.

Dir, per exemple, que la història del fotomuntatge a l'estat espanyol no es pot explicar sense l'aportació de Josep Renau, Català Pic, Josep Massana, per posar només uns exemples, és una cosa que entén qualsevol. Així mateix la imatge de la Guerra Civil espanyola és inexplicable sense les seqüències periodístiques de Barberà Masip, Agustí Centelles, Lluís Vidal, etc

La imatge de postguerra de l'Espanya profunda té en l'obra fotodocumentalista de Francesc Ontañón, Ricard Terré i Català Roca una aportació indiscutible. Com els retrats de la *gauche divine* de la Barcelona del "boom llatinoamericà" dels anys setanta realitzats per Colita, Oriol Maspons, etc. A Barcelona, per exemple, viu i treballa Miquel Trillo, que ha fet el discurs més pop de l'Espanya renovada des de la transició als nostres dies amb totes les "tribus urbanes" possibles d'aquest país, amb retrats

excel·lents de boxadors, noies, models, parelles, transvestits, etc..

La idea de la hibridació en l'art contemporani –obres d'art fetes a partir de imatges fotogràfiques– té artistes com Susy Gómez, Pere Noguera, Carme Calvo, Júlia Galan, Rosendo Vila i Juan-Pablo Ballester –un cubà que viu i treballa a la capital catalana– com a intèrprets extraordinaris a casa nostra.

Fins i tot el discurs de la violència –tan d'actualitat després de l'activitat terrorista a Nova York– té des de l'obra com a fotomuntador de Josep Renau fins a

"Quin sentit té fer donacions privades d'art a l'IVAM si després no facilita el préstec i difusió del seu patrimoni artístic?"

Mabel Palacín-Marc Viaplana i Lluís Contreras, obres testimonials del món que patim avui dia.

Finalment, la idea de l'evolució del cos humà no la coneixiríem sense el treball, per exemple, de Pere Formiguera.

Tots aquests perfils i molts més té una exposició patrocinada per l'Ajuntament i la Universitat de Salamanca amb el suport de Caja Duero i l'organització d'Eduardo Margareto, director del Festival de Fotografia de Salamanca.

Tanmateix aquest projecte, ideat per l'autor d'aquestes ratlles, ha tingut algunes dificultats de realització que també cal comentar.

L'Institut Valencià d'Art Modern ha estat l'únic museu de l'estat espanyol

que va demanar un milió de pessetes per la gestió del préstec de les fotografies demanades per Explorafoto per a exposar a Salamanca i l'únic museu que sense raons acceptables va renunciar a prestar sis fotos de Gabriel Cualladó –fotògraf valencià i premi nacional de fotografia– i de Susy Muñoz l'obra de la qual estava destinada a esdevenir imatge oficial del festival.

Fins ara el director de l'IVAM, Kosme de Baranano, no ha donat resposta a la sol·licitud d'explicacions per aquesta negativa que impedeix difondre una part del llegat artístic i fotogràfic de la Generalitat Valenciana a Salamanca.

Estranya també que una institució que té un pressupost públic per a difondre el patrimoni cultural de propietat valenciana cobre diners extra per fer una gestió que ja està sufragada, any rere any, pels pressupostos de la Comunitat Valenciana.

Afortunadament l'artista mallorquina Susy Gomez, assabentada de la negativa de l'IVAM, ha deixat en préstec la seva obra i ha fet una còpia nova que s'exposa a Salamanca alhora que ha donat permís per a utilitzar públicament aquesta obra, imatge oficial de l'exposició "L'espill de la imatge".

D'altra banda, si l'IVAM cobra per prestar obres, també haurà de pagar als artistes que són realment els propietaris intel·lectuals de les obres i els que tenen tots els drets de difusió de la seva obra.

Les institucions públiques salmantines, els organitzadors del Festival de Salamanca i els fotògrafs consultats no entenen molt bé els nous criteris restrictius i comercials del nou director de l'IVAM.

Caldria demanar-se, finalment, quin sentit té, per exemple, fer donacions privades d'art a l'IVAM si després no dóna facilitats –com fan tots els museus de l'estat espanyol– per a prestar i difondre el seu patrimoni artístic.